

ЧЕНЦОВ Віктор Васильович,

д-р іст. наук, проф., проф. каф. держ. служби

і митної справи Академії митної служби України

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МИТНОЮ СПРАВОЮ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Розкриваються адміністративно-правові механізми державного управління митною справою в Європейському Союзі і можливості імплементації зарубіжного досвіду для вдосконалення Державної митної служби України.

Ключові слова: митна справа, митний кодекс, митний тариф, механізм державного управління.

Ченцов В. В. Административно-правовые механизмы государственного управления таможенным делом в Европейском Союзе

Раскрываются административно-правовые механизмы государственного управления таможенным делом в Европейском Союзе и возможности имплементации зарубежного опыта для усовершенствования Государственной таможенной службы Украины.

Ключевые слова: таможенное дело, таможенный кодекс, таможенный тариф, механизм государственного управления.

Chencov V. V. The administration and legal mechanisms of state administration custom business in European Union

The administration and legal mechanisms of state administration custom business in European Union and possibility of implementations of foreign experience for perfection of Government custom service of Ukraine are considered.

Key words: custom business, custom code, custom tariff, mechanism of state administration.

Постановка проблеми. Модернізація державного управління в Україні потребує оновлення механізмів управління різними сферами суспільства, є тому числі зовнішньоекономічною сферою. Митна система України в цьому механізмі є одним з основних інструментів, отже, вона повинна швидко адаптуватися до нових вимог і гармонійно поєднувати у своїй діяльності економічні й адміністративно-правові засоби регулювання. Відповідно, виникає нагальна потреба опанування європейського досвіду адміністративно-правового регулювання митної справи, що й актуалізує проблематику даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративно-правового регулювання митної справи вивчалися такими дослідниками, як І. А. Грицяк, Є. В. Додін, С. І. Доротич, С. В. Ківалов, І. В. Письменний, Д. В. Приймаченко, К. К. Сандровський та ін. При цьому адміністративно-правові аспекти регулювання митної справи в Європейському Союзі (ЄС) вивчені недостатньо.

Метою статті є дослідження адміністративно-правового механізму державного регулювання митної справи в ЄС.

Виклад основного матеріалу. Основою адміністративно-правового регулювання митної справи в Європейському Союзі є норми і принципи міжнародного митного права, які охоплюють усі форми й методи правового регулювання зовнішньоторговельних відносин держав-учасників митного союзу Європейського співтовариства в межах сучасної загальної системи міжнародних відносин [3, с. 151].

Митну справу ЄС визначає єдина митна політика Європейського співтовариства, а також порядок і умови переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів, стягування митних платежів, митного оформлення і митного контролю. У митній справі ЄС існує щільне міжнародно-правове середовище, яке складається з конвенцій, розроблених Радою митного співробітництва Всесвітньої митної організації (РМС/ВМО), а також норм єдиного митного законодавства.

Митне законодавство ЄС складається з нормативних правових актів Європейського співтовариства й визначає єдину митну політику ЄС в межах митного кордону.

Митний кордон ЄС проходить по зовнішній лінії державних кордонів суб'єктів Співтовариства і відділяє митну територію ЄС від територій держав, що не входять в ЄС, для вживання заходів у сфері зовнішньоторговельної, тарифної і нетарифної політики відносно третіх країн.

Митна територія ЄС утворена митними територіями держав-учасників митного союзу, що є такими з географічного і політичного погляду, включаючи їх сухопутну територію, територіальні і внутрішні води і повітряний простір над ними. На цій території в повному обсязі діє єдине митне законодавство ЄС.

Існують різні види митних територій: національні митні території суб'єктів ЄС; єдина митна територія ЄС, створена країнами-членами ЄС на основі багатобічних договорів про встановлення митного союзу; митні території вільних митних зон, митні території вільних складів. Також включені деякі території, які, хоча і не є в географічному і політичному аспекті територією ніякої країни-члена ЄС, але по праву і фактично були інкорпоровані до митних територій деяких держав Співтовариства на підставі конвенцій, підписаних з третіми країнами, це: Юнгхольц (австро-німецький договір від 3 травня 1968 р.); Міттельберг (австро-німецький договір від 2 грудня 1890 р.); Монако (Конвенція від 18 травня 1963 р.); Сан-Маріно (Конвенція від 31 березня 1939 р.).

Митний союз визначається як заміна однією митною територією декількох митних територій суб'єктів ЄС і припускає загальний простір, в якому здійснюється вільний обіг товарів і осіб. Митне законодавство ЄС, на думку політиків, є законодавством повним, сучасним, стандартизованим, ефективним. Це найважливіший інструмент адміністративно-правового регулювання митної справи в суб'єктах ЄС, оптимізації зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) і захисту національної економіки на всій митній території Європейського співтовариства [2].

Як приклад, звернемося до сучасного досвіду захисту економічних і правових інтересів у розвинених державах ЄС: Фінляндії та Швеції [4, с. 97]. Законодавче обмеження імпоротної конкуренції в цих країнах здійснюється за принципом балансування внутрішніх і зовнішніх цін. За рахунок різниці між високими цінами внутрішнього ринку й низькими цінами зовнішнього ринку виробляються закупівлі надлишків виробництва у скандинавських фермерів і субсидування, зокрема, експорту пшениці. Важливою формою субсидування сільського господарства в ЄС є митне

регулювання імпорту товарів, тобто використання митних платежів на продовольство, що імпортується. Узагалі в країнах ЄС широко використовується компенсаційний митний збір, який у поєднанні з відповідними транспортними витратами зрівнює національні і світові ціни, зокрема на продовольство. Ухвалення рішень з митного регулювання в державах-членах ЄС, оптимізації обсягів експорту – імпорту здійснюється на базі постійного моніторингу витрат виробництва, а також безпосередніх економічних ситуацій з урахуванням цін внутрішніх і світових ринків. Для ефективного адміністративно-правового регулювання митної справи в ЄС суб'єкти Європейського співтовариства використовують митні режими, а також заходи тарифного і нетарифного регулювання відповідно до митних тарифів і законодавства своїх країн.

Саме в такому аспекті ми надаємо адміністративно-правову характеристику митного законодавства ЄС, використовуючи як джерела Митний кодекс (Проект Митного кодексу ЄС уперше був поданий для обговорення Комісією Європейських співтовариств 28 лютого 1990 р. Кодекс був прийнятий відповідно з регламентом № 2913/92 від 12 жовтня 1992 р. і введений в дію регламентом № 2454/93 від 2 липня 1993 р.) [31] і Митний тариф Європейського співтовариства (Митний тариф ЄС був прийнятий Радою ЄЕС 23 липня 1987 р. на підставі регламенту № 2658/87 і вступив в дію з 1 січня 1988 р.) [21]. Товари, які переміщуються через митний кордон ЄС, поділяються відповідно до встановлених митних режимів: 1) випуск товарів до вільного обігу (імпорт); 2) митний транзит; 3) митний склад; 4) переробка на митній території; 5) переробка поза митною територією; 6) переробка під митним контролем; 7) тимчасове використання (тимчасове ввезення); 8) вивіз (експорт).

Вантажна митна декларація (ВМД) або заява про надання одного з режимів подаються в терміни, встановлені в межах 45 днів для товарів, що прибувають морським шляхом, і 20 днів для всіх інших товарів, починаючи з дня надання загальної декларації.

Випуск товарів для вільного обігу на митній території ЄС означає зміну його статусу для категорії тих товарів, які надходять у держави ЄС з третіх країн або отримані з товарів третіх країн, цей режим застосовується в тих випадках, коли товари постійно залишаються на митній території ЄС, включаються до внутрішнього товарообігу і беруть участь у системі ціноутворення. До товарів, які перебувають у

вільному обігу, застосовуються нормальна і спрощена процедури митного оформлення. Інтерес становить така процедура митного оформлення, як режим збірної декларації. Завдяки цій процедурі майже на 3/4 за часом спрощується митне оформлення товарів, що ввозяться в ЄС.

Випуск товару у вільний обіг пов'язаний зі сплатою імпортного митного збору, інших зборів і податків, а також застосування передбачених для даного виду товару тарифних і нетарифних заходів митного регулювання (преференції, ліцензії, квоти). Митний транзит передбачає наявність двох процедур, що забезпечують обіг товарів усередині ЄС:

- зовнішній транзит (процедура T-1) – переміщення товару третьої країни з одного пункту в інший в межах митної території ЄС;
- внутрішній транзит (процедура T-2) – переміщення товару суб'єкта ЄС з одного пункту в інший в межах митної території ЄС через територію третьої країни без зміни митного статусу товару.

При розміщенні товару під процедуру T-1 заповнюється ВМД у формі документа доставки товарів (ДКД) [19, с. 154] або книжка МДП (карнет TIR). При переміщенні товарів у режимі «транзиту» митні органи на зовнішньому кордоні ЄС зобов'язані одержати гарантію від особи, яка надає товари для транзиту. Гарантія полягає в оформленні солідарної заставної відповідальності третьої фізичної або юридичної особи, що проживає в одній з держав-членів ЄС або діє з відома уповноваженого на це державного органу ЄС. Гарантія поширюється на транзит товарів усією митною територією Співтовариства незалежно від того, в якому митному органі країни-члена ЄС вона була оформлена [11]. Відповідно до митного законодавства ЄС від зобов'язання надавати гарантію на транзит товарів звільняються адміністрації залізниць держав-суб'єктів ЄС, транспортні компанії, що здійснюють перевезення річкою Рейн і водними артеріями, що формують її басейн, а також морськими, повітряними шляхами і за системою каналів усередині ЄС. Звільняються також компанії, що здійснюють транзитні перевезення відповідно до Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів з використанням книжок МДП (карнета TIR).

Митний склад передбачає зберігання іноземних товарів під митним контролем з метою подальшого вивозу за межі митної території ЄС або їх випуску у вільний обіг для подальшого збуту на національному ринку держав-членів ЄС. Митні склади

можуть бути державними і приватними. Є переваги, що надаються цим режимом: іноземні товари можуть зберігатися на складі до моменту їх випуску у вільний обіг без сплати імпортного митного збору. Більше того, товари з третіх країн, що перебувають на митному складі в одній з країн ЄС, можуть бути вивезені за межі ЄС за процедурою зовнішнього транзиту взагалі без сплати митного збору в ЄС. Митний кодекс ЄС формулює загальне правило, за яким відсутні обмеження на термін зберігання іноземних товарів у вказаному режимі (вказаний порядок визначений ст. 108 Митного кодексу Європейського співтовариства) [20].

Переробка товарів на митній території передбачає тимчасове ввезення іноземних товарів (сировини, напівфабрикатів) з третіх країн без сплати митного збору і кількісних обмежень з метою їх переробки і зворотного вивозу за межі ЄС як компенсаційних товарів. Економічне значення процедури переробки товарів на митній території ЄС достатньо значне, оскільки спрощує і прискорює процес проходження через Співтовариство товарів, у виробництві яких беруть участь підприємства різних держав, як членів ЄС, так і третіх країн. Цей режим надає також підприємствам суб'єктів ЄС, які продають свої товари в треті країни, виробляти заміну зіпсованих (що вийшли з ладу) деталей товарів, не чекаючи їх повного повернення в країну-виробника.

Переробка товарів поза митною територією передбачає тимчасовий експорт товарів, які вивозяться за межі митної території ЄС для переробки в третіх країнах з подальшим поверненням в ЄС у формі готового продукту або виробу (компенсаційного товару), одержаного в умовах повного або часткового звільнення від сплати митних платежів. Особливість цього режиму полягає в тому, що він сприяє промисловій кооперації ЄС з третіми країнами, які мають у своєму розпорядженні дешевшу робочу силу, і, зрештою, впливає на зниження собівартості виробництва частини товарів.

Переробка поза митною територією використовується також, коли в країнах ЄС відсутня необхідна технологія для здійснення низки операцій з переробки деяких товарів або в разі, коли у зв'язку з контрактними або гарантійними зобов'язаннями ремонт повинен здійснюватися в третіх країнах. Крім того, цей режим сприяє збільшенню обсягу експорту з ЄС компонентів, які стають складовими в товарах третіх країн, що імпортуються потім в ЄС.

Під переробкою товарів розуміється виготовлення товару, включаючи монтаж, збірку і підгонку під інші товари; власне переробка і обробка товару; ремонт товару та ін. [17, с. 41]. Дозвіл на переробку видається митним органом країни-члена ЄС, в якій перебувають товари, що підлягають для тимчасового експорту і переробки поза митною територією ЄС без сплати митного збору.

Переробка під митним контролем імпортової сировини (товару) здійснюється за спеціальним списком і передбачає види переробки для кожного з них. Цей список може видозмінюватися і щорічно доповнюватися [16]. Особливість цього режиму полягає в тому, що товари, які надходять на митну територію через кордони ЄС для зміни їх вигляду і стану, не оподатковуються імпортом митом, а перероблені в результаті певних операцій продукцію можна випустити у вільний обіг безмитно, якщо ставка митного збору для переробленого продукту менша, ніж для товару до переробки.

Після отримання дозволу на відкриття режиму товари, що ввозяться для переробки, підлягають митному оформленню (декларуванню). Передбачається також спрощена процедура декларування загального, періодичного або повторюваного характеру з метою збору одночасно заяви, дозволу і декларації. Тимчасове використання (тимчасове ввезення) означає, що імпортований товар з третіх країн повністю або частково звільняється від сплати митного збору, оскільки він ввозиться на митну територію ЄС не для включення до внутрішнього товарообігу, а в конкретних специфічних цілях із зобов'язанням подальшого вивозу.

Усі товари і транспортні засоби, що підпадають під режим тимчасового використання, є предметом декількох міжнародних конвенцій, виконання яких передбачене митним законодавством Європейського співтовариства, а саме:

- тимчасове ввезення контейнерів визначається регламентом Європейського співтовариства № 3312/89 і регламентом його застосування (регламент ЄС № 4027 від 21 грудня 1988 р., змінений регламентом ЄС № 1737 від 19 червня 1989 р.) і передбачає повне звільнення від сплати митних платежів;

- тимчасове ввезення транспортних засобів визначається регламентом ЄС № 1855/89 від 14 червня 1989 р. [29], який вступив в дію 3 липня 1989 р. і передбачає повне звільнення від сплати митних платежів при дотриманні деяких призначень переміщення товарів і транспортних засобів: дорожньо-транспортних

засобів для службового й особистого користування відповідно до Женевської конвенції від 18 травня 1956 р. [8] і Нью-Йоркській конвенції від 4 червня 1954 р. [7]; залізничних транспортних засобів відповідно до Європейської конвенції від 5 травня 1949 р. [15]; транспортних засобів, призначених для повітряного повідомлення, морського і річкового судноплавства, відповідно до конвенції Чикаго від 7 грудня 1944 р. і Женевської конвенції від 18 травня 1956 р.; піддонів для вантажів відповідно до Женевської конвенції від 9 грудня 1960 р. [12];

– тимчасове ввезення інших товарів встановлене регламентом ЄС № 3599/82 від 21 грудня 1982 р. (із змінами, внесеними регламентом №1620/85) і порядком його застосування, відповідно до регламенту №1751/84 (з доповненнями і змінами, внесеними регламентом №1516/89).

Товари з третіх країн, на які поширюється часткове звільнення від сплати мита при тимчасовому ввезенні (перелік товарів, які частково звільнені від сплати митного збору, наданий у додатку № 95 до регламенту ЄС № 2454/93 від 2 липня 1993 р. «Про введення в дію МК ЄС») [20], пропускаються на територію ЄС під сплату 3 % від відповідного імпортного митного збору за кожен місяць зберігання товару на митній території Співтовариства [6]. Митне оформлення і випуск товарів здійснюється в спрощеному порядку згідно з Митною конвенцією про карнет АТА для тимчасового ввезення від 6 грудня 1961 р. і Конвенції про тимчасове ввезення від 26 червня 1990 р. [7].

Усі товари, тимчасово ввезені в ЄС, можуть бути переоформлені в режим імпорту, при цьому вони підлягають митному обкладенню згідно з правилами, діючими на день ухвалення митної декларації.

Вивіз товарів (експорт), що походять із суб'єктів ЄС, передбачає звичну експортну процедуру митного оформлення і контролю (пред'явлення товарів і декларації, ухвалення, коректування, анулювання декларації, огляд товарів та ін.), а також спрощених процедур, аналогічних при випуску товарів для вільного обігу, за принципом, згідно з яким – одні зміни спричиняють інші зміни. При експорті товарів вивізний митний збір не сплачується, а внутрішні податки повертаються виробнику (продавцю).

Необхідним елементом процедури вивозу товарів є подання експортної митної декларації до митного органу за місцем розташування експортера або за місцем

вантаження товару для експорту. На національні митні органи ЄС покладений також контроль за видачею свідоцтв про походження товарів, що вивозяться в ті країни, які надають преференційний режим виробленим в ЄС товарам. При вивозі товарів за межі митної території ЄС, товари, що експортуються, втрачають свій статус товарів Співтовариства.

Ухвалення в 1992 р. Митного кодексу Європейською Радою створило єдину правову базу митної справи в ЄС і зафіксувало межі правоздатності ЄС у сфері митної справи. Зазначимо, що за своїм складом Митний кодекс ЄС мало чим відрізняється від сучасних митних кодексів інших європейських країн, у тому числі і України, можливо, з тієї причини, що всі вони виконують основну функцію митної політики – захист економічних інтересів своїх держав і митних союзів. Митний кодекс ЄС разом з умовами його застосування, прийнятими як на рівні Співтовариства, так і на національному рівні, формують митні правила Європейського Союзу, які застосовуються: на митній території ЄС; у торгівлі між ЄС і третіми країнами; до товарів, регульованих договором про ЄЕС, договором про ЄОУС і договором про Євратом. Таким чином, всі положення кодексу ЄС є обов'язковими для застосування на всій митній території Співтовариства.

Слід відзначити, що до кодексу входять також положення митних угод і регламенти, встановлені Європейським співтовариством ще до ухвалення МК ЄС, а також акти, встановлені різними міжнародними конвенціями, починаючи, зокрема, з угод РМС/ВМО 50-х рр. ХХ ст. і одними з останніх, наприклад, прийнятими в Стамбулі в 1990 р. [7]. Значним є той факт, що шляхом законодавчого встановлення єдиного адміністративного документа (ЄАД) – прообразу вантажної митної декларації сучасного зразка (ВМД), було замінено оформлення 150 окремих документів, заздалегідь використовуваних митними органами в державах-членах Європейського співтовариства.

Важливо також наголосити, що у всіх державах-членах ЄС діють єдині ставки митного збору. Митні платежі, стягувані митними органами суб'єктів ЄС при ввезенні іноземних товарів на територію ЄС, перераховуються безпосередньо до бюджету ЄС, а не до національних бюджетів. При цьому кодекс відносить до митних платежів митний збір і спеціальні платежі в межах аграрної політики ЄС. Інші види платежів

(наприклад, непрямі податки), стягувані митними органами, підлягають перерахуванню до національних бюджетів держав-учасників ЄС.

Порядок визначення ставок митного збору, вживаного до товарів, переміщуваного через митний кордон і систематизованого відповідно до ТН ЗЕД, регулюється іншим правовим актом ЄС – митним тарифом, що є єдиним митним тарифом для всіх суб'єктів ЄС. Єдиний митний тариф ЄС щорічно видається Комісією Європейського Союзу (КЕС) у двох варіантах: офіційне видання (Common customs tariff); інтегроване видання (Integrated tariff of the European Communities, TARIC), що містить повнішу інформацію [5, с.351 – 364]. Єдиний митний тариф ЄС є зведенням ставок митного збору, вживаного до імпортованих товарів з третіх країн. Крім ставок митного збору тариф містить інформацію про всі нормативно-правові акти, регулюючі ввезення товарів до суб'єктів ЄС. В основу митного тарифу з 1 січня 1988 р. внесена восьмизначна номенклатура, сформульована на основі Гармонізованої системи опису і кодування товарів (ГС). ГС означає номенклатуру, що включає товарні позиції, субпозиції і цифрові коди, що належать до них, примітки до розділів, груп і субпозицій, а також основні правила інтерпретації ГС [13].

Крім митного збору, товари, що ввозяться в ЄС, обкладаються: митними доплатами на окремі товари; внутрішніми податками і зборами; компенсаційними зборами на деякі сільськогосподарські продукти.

У межах ЄС проводиться Єдина аграрна політика (ЄАП), спрямована на планомірне регулювання ринку сільськогосподарської продукції. З метою збереження соціальної рівноваги ЄС визнає за необхідне підтримку на певному рівні цін на продукцію, яку виробляють європейські фермери. Щоб забезпечити підвищення цін на імпортовану продукцію до необхідного рівня, застосовуються змінні митні платежі. Тварини, м'ясо, молочні продукти, зернові, деякі овочі, фрукти і продукти з них, олійне насіння обкладаються імпортованими митними зборами. Товари, до яких застосовуються ці збори, в митному тарифі ЄС помічені значком «AGR». Залежно від продукту збір стягується замість мита або разом з ним. Ставки зборів встановлюються регламентами ЄС. З 1 січня 1994 р. ставки зборів визначаються Митним кодексом ЄС [20].

Як доповнення до імпортованого митного збору з деяких товарів, відмічених в інтегрованому тарифі, за специфічними ставками стягується сільськогосподарський збір [6, с. 331 – 332]. Ще один вид додаткових митних

платежів у зв'язку з імпортом аграрної продукції – компенсаційний збір. Цей збір застосовується до свіжих овочів і фруктів, а також до деяких рибопродуктів. У разі виявлення фактів заниження експортерами з третіх країн митної вартості, що імпортуються в ЄС товарів, комісією ЄС може збуджуватися антидемпінгове розслідування.

У цьому випадку за нормальну вартість товару береться порівнянна ціна, сплачена за аналогічний товар на внутрішньому ринку країни-виробника або країни-експортера, або ціна, сплачена за товар, експортований ними в будь-яку третю країну. Експорт товару за меншою ціною розглядається як демпінг, який може завдати збитку європейській промисловості. Таким чином, демпінг повинен розглядатися як продаж товару дешевше за світову ціну. Антидемпінгові мита встановлюються або у відсотках до митної вартості товару, або в абсолютному виразі як різниця нормальної вартості і експортної ціни за умов «франко-межа». Франко-межа (DAF) – умова поставки товарів, яка означає, що продавець вважається таким, що виконав свої зобов'язання у тому випадку, коли товар, випущений в митному режимі експорту, доставлений ним у вказаний у контракті пункт призначення або місце на кордоні до розташування митного органу суміжної країни. Поняття «DAF» може використовуватися для опису будь-якого кордону, включаючи митний кордон країни-експортера.

Величина мита не може перевищувати величину передбачуваного збитку (демпінгу). Вона стягується понад митний збір. Добровільно прийняті в ході розслідування зобов'язання експортера також дійсні протягом п'яти років. Якщо під час розслідування встановлено, що виробництво і (або) експорт товарів, що ввозяться в ЄС, субсидується урядом країни-експортера і це субсидування завдає збитку промисловості суб'єктів ЄС, то вводяться компенсаційні мита. Порядок їх введення схожий з антидемпінговою процедурою. Обчислення такого мита виробляється в країнах ЄС відповідно до митної вартості товарів. Митна вартість товару – вартість експортних і імпортних товарів, яка є основою для обчислення митного збору, акцизів, митних зборів і податку на додану вартість. Система визначення митної вартості складається з підсумовування оцінки, страховки, упаковки, доставки товарів, а також інших витрат, передбачених контрактом. Контроль за визначенням митної вартості здійснюється митними органами Європейського співтовариства, які відповідають за митне оформлення і випуск товару.

Спостереження і контроль за імпортом, який може завдати збитку виробникам ЄС, здійснюється митними органами як на рівні Співтовариства, так і на національному рівні. На рівні ЄС здійснюється спостереження (моніторинг) за імпортом деяких видів текстилю і взуття з усіх країн, різних верстатів, комп'ютерів, вантажівок і мотоциклів з Японії, відеомагнітофонів і телевізорів з Кореї, алюмінію з Росії тощо. Встановлене статистичне спостереження за імпортом деяких сільськогосподарських продуктів із середземноморських країн, що не входять в ЄС, і за імпортом із країн з державною системою міжнародної торгівлі. Ведеться також спостереження за імпортом наркотичних і психотропних речовин для впровадження автоматичного ліцензування імпорту [10; 18]. Мета автоматичного ліцензування полягає в контролі за поставками товарів з боку державних органів, що дає їм можливість за необхідності регулювати імпорт.

Ліцензування імпорту ряду товарів служить методом підтримки необхідного рівня їх якості (наприклад, живої худоби, м'яса, м'ясопродуктів, молока, відходів харчової промисловості, готових кормів для тварин та ін.). Усі товари, що вимагають ліцензування, детально зазначені в інтегрованому митному тарифі ЄС. Попередні дозволи потрібні також для імпорту товарів, торгівля якими регулюється Конвенцією СІТЕС (наприклад, деякі види живих тварин і рослин, шкіра, хутра тощо) [9]. Ці товари помічені в п'ятій колонці інтегрованого тарифу значком «CITES». Ліцензії видаються на національному рівні, але дійсні для всіх держав ЄС.

Висновки. Адміністративно-правове регулювання митної справи в країнах-суб'єктах ЄС у своєму структурному і функціональному значенні утворює єдину цілісну систему фіскальних і адміністративно-правових принципів, на яких ґрунтується також і митна справа в Україні, а саме: єдність митної політики; єдність митної території; єдність митного законодавства; єдиного тарифного регулювання в конкретному поєднанні його із заходами національної економічної політики будь-якої держави Європейського співтовариства. Адміністративно-правове регулювання митної справи у ЄС за своїм характером і структурою багатofункціональне. Його головне завдання полягає у виконанні регулятивних функцій стосовно переміщення товарів через митний кордон ЄС і одноманітного застосування митного законодавства ЄС в цій сфері. Інтернаціоналізація митних аспектів життя Європейського Співтовариства сприяє розвитку інтеграційних митних зв'язків між

країнами, об'єднаних в єдиний митний союз. Це забезпечує створення в державах, близьких у митному відношенні, уніфікованих нормативних правових актів у сфері митної справи, заснованих на міждержавних договорах і угодах, з умовою застосування обов'язкових принципів міжнародного митного права [1, с. 47]: міжнародно-правового режиму митної території і митного кордону; правового регулювання переміщення товарів; права митного збору; правової структури митного тарифу; права загальної системи преференцій; права митних пільг; правового регулювання міжнародних митних відносин; правового механізму митного контролю держав у здійсненні міжнародної митної співпраці для вирішення інтернаціональних проблем економічного, соціального, культурного і гуманітарного характеру (п. 3 ст. 1 Статуту ООН) [14, с. 196] та ін.

Сучасна зовнішньоекономічна світова практика свідчить, що об'єднання в митний союз держав, близьких в економічних і політичних відносинах, створює сприятливі умови для уніфікованого адміністративно-правового регулювання митної справи на території країн, пов'язаних єдиними загальними митними інтересами, сприяє розвитку зовнішньої і внутрішньої митної політики, сприяє активній діяльності учасників ЗЕД, укріплює їх міжнародні ділові зв'язки.

Список використаних джерел

1. **Борисов К. Г.** Международное таможенное право : учеб. пособие / К. Г. Борисов. – М. : РУДН, 1997. – 253 с.
2. **Вступительное слово** официального представителя СТС/ВТО в СССР г-на М. Жиффони на семинаре, посвященном экономическим таможенным режимам ЕС // Сб. таможенных документов / под. ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – 334 с.
3. **Головин В. В.** Административно-правовое регулирование управления таможенным делом в Европейском Союзе / В. В. Головин // Исследование проблем таможенного дела : сб. науч. трудов адъюнктов и соискателей РТА. – М. : РИО РТА, 2000. – С. 151 – 154.
4. **Головин В. В.** Актуальные вопросы таможенного законодательства Европейского Союза в правовом регулировании внешнеторговой деятельности стран Баренцрегиона / В. В. Головин // материалы 8-й научно-технической конференции МГТУ, 3 – 29 мая 1997 г. – Мурманск : РИО МГТУ, 1997. – Ч. 1.

С. 97 – 100.

5. **Головин В. В.** Правовое регулирование таможенного дела на примере Европейского Союза и Российской Федерации / В. В. Головин, Е. А. Достанко / Таможенное право : курс лекций : в 2 т. // под ред. В. Г. Драганова. – М. : Экономика, 1999. – Т. 1: Общая часть. – 459 с.

6. **Европейское право** : учеб. для вузов / под общ. ред. Л. М. Энтина. – М. : Норма, 2001. – 720 с.

7. **Конвенция** о временном ввозе (Стамбул, 1990) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 23 – 34.

8. **Конвенция** о договоре международной перевозки грузов автомобильным транспортом (Женева, 1956) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 39 – 48.

9. **Конвенция** о международной торговле видами дикой флоры и фауны, находящимися под угрозой исчезновения (Конвенция «СИТЕС», 1973) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 58 – 67.

10. **Конвенция** ООН о борьбе против незаконного оборота наркотических средств и психотропных веществ (1988) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 73 – 84.

11. **Конвенция TIR** (Женева, 1975) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 89 – 98.

12. **Международная конвенция** о временном ввозе упаковок (Женева, 1960) / сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 103 – 114.

13. **Международная конвенция** о гармонизированной системе описания и кодирования товаров (Брюссель 14 июня 1983 г.) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 115 – 134.

14. **Международное право** в документах / сост. Н. Т. Блатова. – М. : Юрист, 1982. – 536 с.

15. **Международное соглашение** о перевозке грузов по железным дорогам (Берн, 1949) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 154 – 159.

16. **О введении** в действие Таможенного кодекса ЕС // The Community Customs Code. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1993. – 115 с.

17. **Панова М. К.** Таможенные режимы переработки. Порядок регистрации и контроля за выполнением договоров на переработку (материалы для проведения практических занятий с инспекторским составом) / М. К. Панова // Форум : метод. сб. – М. : РИО РТА, 1996. – Вып. 1. – С. 41 – 58.

18. **Соглашение** о взаимодействии и сотрудничестве таможенных служб в борьбе с незаконным оборотом наркотических средств и психотропных веществ (1994) // сб. таможенных документов / под ред. В. Г. Драганова. – М. : РИО РТА, 1997. – С. 231 – 240.

19. **Таможенное** дело : словарь-справочник / под ред. В. Г. Драганова. – СПб. : Логос-СПб., 1994. – 876 с.

20. **The Community** Customs Code. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1993. – 115 p.

21. **The Community** Customs Tariff. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1987. – 234 p.